EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 05 26
COM(2021) 255 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Penktoji metinė Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės įgyvendinimo ataskaita

Turinys

1. Įvadas 1
1.1. Turkija ir pabėgėlių krizė 1
1.2. ES reagavimas į krizę ir Priemonės nustatymas 2
2. Priemonės veikimas 5
3. Finansavimo pajėgumas, trukmė ir pobūdis 6
4. Priemonės įgyvendinimas 8
5. Stebėsena ir vertinimas 15
6. Auditas 17
7. Ryšių palaikymas ir matomumas 17
8. Išvados ir tolesni veiksmai 19

1. Įvadas

Pagal 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimo[1] dėl Sąjungos ir valstybių narių veiksmų derinimo taikant koordinavimo mechanizmą – Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę – (toliau – Sprendimas) 8 straipsnio 1 dalį Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės (toliau – Priemonė) įgyvendinimą. Sprendimo 8 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet teikia Priemonės įgyvendinimo ataskaitą. Pirmoji Metinė Priemonės įgyvendinimo ataskaita paskelbta 2017 m. kovo mėn.[2] Joje buvo aprašyta Priemonės veikla, pirmieji su jos įgyvendinimu susiję veiksmai, stebėsena, vertinimo sistema ir susijusi ryšių palaikymo veikla. Antroji, trečioji ir ketvirtoji ataskaitos buvo paskelbtos atitinkamai 2018 m. kovo mėn.[3], 2019 m. balandžio mėn.[4] ir 2020 m. balandžio mėn.[5] Šios ataskaitos galutinė data yra 2021 m. vasario mėn. pabaiga.

1.1. Turkija ir pabėgėlių krizė

Turkija dėl savo geografinės padėties yra svarbi pabėgėlių ir migrantų priėmimo ir tranzito šalis. Dėl precedento neturinčio asmenų, į Turkiją atvykstančių daugiausia dėl Sirijoje, Irake ir Afganistane vykstančių konfliktų, skaičiaus ši šalis yra suteikusi prieglobstį maždaug 4 mln. pabėgėlių – daugiausia visame pasaulyje. Tarp jų yra 3,6 mln. registruotų pabėgėlių iš Sirijos[6] ir 330 000 registruotų pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų daugiausia iš Afganistano, Irako, Irano ir Somalio[7] [8]. Šis labai didelis žmonių skaičius turėjo didelį poveikį priimančiosioms bendruomenėms. Užsitęsusi priverstinė Sirijos pabėgėlių migracija į Turkiją vis labiau neigiamai atsiliepia pabėgėlių, migrantų ir priimančiųjų bendruomenių socialinei sanglaudai, ypač tokiomis aplinkybėmis, kurioms būdingas ekonomikos nuosmukis ir COVID-19 pandemijos poveikis darbo rinkai.

Turkija ir toliau labai stengiasi išlaikyti priimtus beveik keturis milijonus pabėgėlių bei migrantų ir patenkinti jų poreikius. Turkija pakartojo savo įsipareigojimą įgyvendinti 2016 m. kovo mėn. ES ir Turkijos pareiškimą[9] ir atliko svarbų vaidmenį užtikrinant veiksmingą Rytų

---

[1] 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimas C(2015) 9500 dėl Sąjungos ir valstybių narių veiksmų derinimo taikant koordinavimo mechanizmą – Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę – su pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu C(2016) 855, 2016 2 10.

[2] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/170302_facility_for_refugees_in_turkey_first_annual_report.pdf

[3] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf

[4] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/com_2019_174_f1_communication_from_commission_to_inst_en_v5_p1_1016762.pdf

[5] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/fourth_annual_report_on_the_facility_for_refugees_in_turkey.pdf

[6] https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27

[7] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats

[8] Turkijos prieglobsčio sistema ypatinga tuo, kad šalis 1951 m. Ženevos konvencijos 1967 m. Niujorko protokolą pasirašė su išlyga. Tai reiškia, kad didžioji dauguma pabėgėlių Turkijoje negali prašyti suteikti visateisį pabėgėlio statusą, o tik sąlyginį pabėgėlio statusą, pagal kurį, jei jis suteikiamas, būti šalyje leidžiama iki tol, kol pripažintas pabėgėlis perkeliamas į trečiąją šalį.

[9] https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

Vidužemio jūros maršruto migracijos srautų valdymą. Nepaisant trumpo laikotarpio 2020 m. vasario–kovo mėn., kuriuo Turkija aktyviai skatino migrantus judėti link Graikijos sausumos sienos, Pareiškimas 2020 m. ir toliau davė konkrečių rezultatų mažinant neteisėtų ir pavojingų kelionių Egėjo jūra skaičių ir gelbstint gyvybes.

Savo Bendrame komunikate dėl dabartinės ES ir Turkijos politinių, ekonominių ir prekybos santykių padėties[10] Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis pasiūlė veiksmingesnį ir abipusiškai naudingesnį svarbiausių 2016 m. ES ir Turkijos pareiškimo sričių, ypač migracijos valdymo, įgyvendinimą – nedelsiant atnaujinti grąžinimo iš Graikijos salų procesą, pradedant nuo 1 450 grąžinamų asmenų, kurių teisinės apskundimo priemonės yra išnaudotos, ir drauge paspartinti asmenų perkėlimą iš Turkijos į Europos Sąjungą.

2020 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba[11] patvirtino, kad ES yra pasirengusi toliau teikti finansinę paramą Sirijos pabėgėliams ir Turkijos priimančiosioms bendruomenėms, o Europos Vadovų Tarybos nariai savo 2021 m. kovo mėn. pareiškime[12] paragino Komisiją pateikti pasiūlymą toliau teikti finansavimą Sirijos pabėgėliams Turkijoje, taip pat Jordanijoje, Libane ir kitose regiono teritorijose. Jie taip pat paragino bendradarbiauti su Turkija siekiant sustiprinti migracijos valdymą.

1.2. ES reagavimas į krizę ir Priemonės nustatymas

2015 m. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės nusprendė sustiprinti politinius ir finansinius įsipareigojimus remti Turkijos pastangas suteikti prieglobstį pabėgėliams. Reaguodama į ES valstybių narių raginimą skirti daugiau papildomų lėšų pabėgėliams Turkijoje remti, Komisija 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimu, iš dalies pakeistu 2016 m. vasario 10 d.[13], 2018 m. kovo 14 d. ir liepos 24 d., nustatė Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę. Priemonė – tai mechanizmas, kuriuo koordinuojamas tiek ES biudžete numatytų lėšų, tiek papildomų valstybių narių įnašų, į ES biudžetą įtrauktų kaip išorės asignuotosios pajamos, telkimo procesas. Valstybės narės politiškai įsipareigojo skirti nacionalinius įnašus pagal ES valstybių narių ir Europos Komisijos bendrą susitarimą, kurį 2016 m. vasario 3 d. patvirtino valstybių narių vyriausybių atstovai ir kuris buvo atnaujintas sudarant susitarimą dėl Priemonės antrosios dalies[14]. Bendruoju susitarimu taip pat nustatyta sąlygų sistema. Priemonės pirmajai daliai (2016–2017 m.) buvo skirta iš viso 3 mlrd. EUR. 3 mlrd. EUR – tai papildoma suma: prieš pradedant įgyvendinti Priemonę Komisija, reaguodama į Sirijos pabėgėlių krizę, Turkijai jau buvo skyrusi 345 mln. EUR[15], dvišalę pagalbą taip pat teikia valstybės narės[16]. Papildomi 3 mlrd. EUR buvo skirti Priemonės antrajai daliai (2018–

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021JC0008&from=LT
[11] https://www.consilium.europa.eu/media/47296/1011-12-20-euco-conclusions-en.pdf
[12] https://www.consilium.europa.eu/media/48976/250321-vtc-euco-statement-en.pdf
[13] 2016 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimas C(2016) 60/03 dėl Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės, kuriuo iš dalies keičiamas 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimas C(2015) 9500.
[14] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf
[15] 2013–2015 m. pagal įvairias išorės finansavimo priemones, t. y. Humanitarinės pagalbos priemonę (HUMA), Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP) ir priemonę, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos (IcSP), taip pat įvairius Europos Sąjungos regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje (EUTF), įgyvendinamus veiksmus, sutelktas finansavimas.
[16] Nuo krizės pradžios ES sutelkė visas turimas politines ir humanitarines priemones Sirijos gyventojams remti – nuo krizės pradžios 2011 m. kartu buvo sutelkta 24,9 mlrd. EUR humanitarinės pagalbos, paramos

2019 m.), taigi, iš viso Priemonei skirta 6 mlrd. EUR. Priemonę pradėta įgyvendinti 2016 m. vasario 17 d., surengus pirmąjį Priemonės iniciatyvinio komiteto posėdį. Po šio posėdžio Komisija netrukus sudarė sutartis dėl pirmųjų Priemonės projektų. Iki 2020 m. gruodžio 31 d. Komisija buvo sudariusi sutartis dėl viso Priemonės veiklos paketo. Iš bendros 6 mlrd. EUR sumos buvo išmokėta beveik 4,1 mlrd. EUR. Be to, 2020 m. 585 mln. EUR[17] buvo skirta Priemonei nepriklausantiems humanitariniams veiksmams Turkijoje remti, įskaitant 100 mln. EUR tolesnei paramai apsaugos, sveikatos ir švietimo srityse, o 485 mln. EUR pagal taisomąjį biudžetą buvo skirta tolesnei Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemos (ESSN) veiklai ir Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programai (CCTE).

2016 m. kovo 18 d. Europos Sąjungos valstybių narių ir Turkijos vadovai dar kartą patvirtino įsipareigojimą įgyvendinti bendrą veiksmų planą ir susitarė dėl papildomų priemonių, kuriomis labiau sutvirtintų Turkijos ir ES ryšius ir spręstų migracijos krizę[18]. Turkija ir Europos Sąjunga pripažino, kad reikia imtis papildomų skubių ir ryžtingų pastangų. Konkrečiau tariant, 2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškime (toliau – Pareiškimas) raginama, *inter alia*, nutraukti neteisėtą migraciją iš Turkijos į ES suardant neteisėtu žmonių gabenimu besiverčiančių asmenų verslo modelį ir suteikiant gyvybe rizikuojantiems migrantams kitokią alternatyvą, taip pat paspartinti Priemonės įgyvendinimą.

2020 m. veiksmai, kuriais įgyvendinamas Pareiškimas, ir toliau labai padėjo užtikrinti, kad ES ir Turkija veiksmingai ir bendrai spręstų migracijos problemas. Po 2020 m. vasario mėn. pasienio įvykių tarp Graikijos ir Turkijos, kovo 9 d. Europos Vadovų Tarybos Pirmininkas Charlesas Michelis ir Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen susitiko su Turkijos prezidentu Recepu Tayyipu Erdoganu. Jie susitarė peržiūrėti 2016 m. ES ir Turkijos pareiškimo, kurio svarbią dalį sudaro Priemonė, įgyvendinimą. Diskusijos tęsėsi iki vasaros, jas globojo ES vyriausiasis įgaliotinis ir Komisijos pirmininko pavaduotojas Josepas Borrellis ir Turkijos užsienio reikalų ministras M. Cavusoglu.

2020 m. iš Turkijos į ES iš viso atvyko 18 736 asmenys. Tai – 75 proc. mažiau, palyginti su 2019 m., kai iš Turkijos į ES atvyko 75 974 asmenys. Graikijoje buvo užregistruoti 13 979 atvykę asmenys, palyginti su 73 627 asmenimis 2019 m. (81 proc. mažiau); į Italiją atvyko 4 191 asmuo, palyginti su 1 854 asmenimis 2019 m. (126 proc. daugiau); 232 asmenys atvyko į Bulgariją, o 334 – laivais tiesiogiai į vyriausybės kontroliuojamas Kipro teritorijas, palyginti atitinkamai su 199 ir 294 asmenimis 2019 m. Kartu Kipro valdžios institucijos užregistravo daugiau asmenų, atvykstančių iš Turkijos per Žaliąją liniją. 2020 m. tiesiogiai iš Turkijos arba per Kipro Respublikos vyriausybės praktiškai nekontroliuojamas teritorijas į Kiprą iš viso atvyko 5 900 neteisėtų migrantų. 2019 m. šis skaičius buvo 7 800.

Turkija ir toliau sulaukė daug migrantų, nors ir gerokai mažiau negu 2019 m. Didelis iš Turkijos atvykusių asmenų skaičiaus sumažėjimas 2020 m. siejamas su COVID-19 pandemijos padariniais. Nors 2020 m. sausio ir vasario mėn. iš Turkijos į Graikiją atitinkamai

---

stabilizavimui ir atsparumo didinimo pagalbos https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/93313/node/93313_en.

[17] Bendra suma atspindi tiek veiklos išlaidas, t. y. 581,7 mln. EUR, tiek administracines išlaidas, t. y. 3,3 mln. EUR.

[18] https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

atvyko 49 proc. ir 22 proc. daugiau asmenų, palyginti su 2019 m., priemonės, kurių nuo kovo mėn. buvo imtasi pačioje Turkijoje ir prie jos išorės sienų, turėjo aiškų poveikį judėjimui ir kelionėms.

Nors Turkija pakartojo įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti Pareiškimą, 2020 m. vasario 28 d. Turkijos vyriausybė paskelbė, kad ji nutraukia savo sausumos ir jūrų sienų kontrolę Europoje ir atveria kelią migrantams, norintiems kirsti sieną. Dėl tokio pareiškimo palei sausumos sieną su Graikija susidarė neoficiali stovykla, kurioje galiausiai susitelkė beveik 25 000 migrantų ir pabėgėlių. Nuo kovo 30 d. Turkijos valdžios institucijos suorganizavo migrantų ir pabėgėlių pervežimą iš pasienio teritorijos ir dėl COVID-19 uždarė sieną su Graikija ir Bulgarija, palikdama galimybę judėti tik komerciniam transportui. Turkijos valdžios institucijos nurodė, kad jos ėmėsi priemonių visuomenės sveikatai apsaugoti ir kad šis veiksmas nereiškia, jog pasikeitė Turkijos politika leisti neteisėtiems migrantams išvykti per savo sienas. Kai bus panaikintos su COVID-19 susijusios atsargumo priemonės, migrantai galės laisvai atvykti prie Graikijos sienos, nes Turkijos vyriausybė neketina užkirsti kelio išvykti iš Turkijos asmenims, norintiems tai padaryti.

Pareiškime numatytas perkėlimas į ES pagal schemą „1:1“ įgyvendinamas toliau. Nuo 2016 m. balandžio mėn. iki 2021 m. vasario mėn. iš Turkijos į ES buvo perkeltas 28 621 pabėgėlis. Nors 2020 m. balandžio–birželio mėn. dėl COVID-19 sveikatos krizės visame pasaulyje buvo sustabdytos perkėlimo operacijos, 2020 m. buvo perkelti 2 422 asmenys (apie pusė iš jų buvo perkelti atnaujinus operacijas, t. y. liepos–gruodžio mėn.).

Nuo 2016 m., vadovaujantis Pareiškimu, iš Graikijos salų į Turkiją buvo grąžinta 2 140 migrantų, o 2020 m. buvo grąžinti tik 139 migrantai. 2020 m. kovo 16 d. Turkijos valdžios institucijos dėl COVID-19 pandemijos sustabdė pagal Pareiškimą vykdomas grąžinimo operacijas, kol bus paskelbta kitaip. Nors 2020 m. liepos mėn. asmenų perkėlimas iš Turkijos į ES buvo atnaujintas, grąžinimas iš Graikijos kol kas tebėra sustabdytas. Reaguodama į daugkartinius Graikijos valdžios institucijų ir Europos Komisijos prašymus dėl grąžinimo operacijų atnaujinimo, Turkija pabrėžė, kad nėra įvykdytos operacijų atnaujinimo sąlygos.

Valstybės narės dar nesiėmė įgyvendinti Savanoriškos humanitarinio priėmimo programos, kurią tikimasi pradėti įgyvendinti, kai neteisėto Turkijos ir ES sienos kirtimo atvejų neliks arba jų gerokai ir tvariai sumažės.

COVID-19

COVID-19 pandemija Turkijoje ir toliau turi didelį poveikį. 2020 m. kovo mėn. Turkijoje kilus krizei, Komisija susisiekė su Turkijos valdžios institucijomis ir pasiteiravo, ar reikėtų pagalbos joms įgyvendinant savo reagavimo į pandemiją veiksmus. Jos patvirtino ketinimą toliau vykdyti Priemonėje numatytus projektus ir teikti įprastą dvišalę iš pat pradžių užprogramuotą paramą pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę. Glaudžiai konsultuodamasi su Turkijos valdžios institucijomis, Komisija sutiko, kad sutaupytos Priemonės lėšos būtų sutelktos su COVID-19 susijusiems tikslams – būtų papildyti esamų projektų biudžetai, o ne finansuojami nauji projektai. Komisija taip pat kreipėsi į Priemonę įgyvendinančius partnerius, kad jie įvertintų dėl COVID-19 kilusias neplanuotas pasekmes Priemonės projektams. Remiantis šiomis konsultacijomis, pagal 2016 m. 1,6 mlrd. EUR vertės Specialiąją priemonę projektų įgyvendinimo laikotarpis buvo pratęstas iki 2023 m. birželio mėn. – iki to laiko turėtų būti įmanoma pasiekti deklaruotus visų projektų tikslus.

Iki 2020 m. pabaigos apie 65 mln. EUR buvo perskirstyti intervenciniams veiksmams sveikatos priežiūros srityje ir socialinės bei ekonominės paramos priemonėms, skirtoms COVID-19 poveikiui pagal Pabėgėlių priemonę sušvelninti (iš visų COVID-19 intervencinių veiksmų, vykdomų pagal ES finansines priemones, kurios siekia 105 mln. EUR). Tarp nurodytų veiksmų buvo projekto „SIHHAT 1“ 4,7 mln. EUR nenumatytų atvejų rezervo panaudojimas siekiant migrantų sveikatos priežiūros centrus aprūpinti apsaugos įranga ir dezinfekantais. Be to, pagal Priemonės humanitarinę kryptį daugiau kaip 50 mln. EUR buvo perskirstyta pagal įvairius projektus vykdomoms humanitarinio atsako priemonėms po COVID-19. Visų pirma papildoma piniginė parama buvo suteikta Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemos ir Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programos paramos gavėjams. Pagal Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemą 2020 m. birželio ir liepos mėn. kas mėnesį po 500 TL buvo papildytos daugiau kaip 1,7 mln. konkrečių pabėgėlių (810 000 namų ūkių) kortelės – iš viso daugiau negu 47 mln. EUR. Pagal Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programos švietimo projektą visiems pagal šią programą tinkamiems finansuoti paramos gavėjams 2020 m. lapkričio 30 d. vienkartiniu mokėjimu – 85 TL suma – buvo papildytos kortelės. Iš viso šį atskirą papildymą gavo 535 000 vaikų. Be to, UNHCR kartu su Migracijos valdymo generaliniu direktoratu (DGMM) vykdant visos šalies masto operaciją, piniginė parama buvo skirta 20 000 Neatidėliotinos minimalios

2. Priemonės veikimas

Priemonė yra koordinavimo mechanizmas, kuriuo naudojantis galima greitai, veiksmingai ir efektyviai telkti ES pagalbą pabėgėliams Turkijoje. Priemone užtikrinamas kuo didesnis esamų ES finansavimo priemonių, pavyzdžiui, humanitarinės pagalbos ir (arba) paramos vystymuisi, sutelkimas, siekiant visapusiškai ir suderintai patenkinti pabėgėlių ir priimančiųjų bendruomenių poreikius[19].

[19] 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimo C(2015) 9500 2 straipsnis „Priemonės tikslai“.

Priemonės iniciatyvinis komitetas teikia strategines gaires dėl prioritetų, remtinų veiksmų rūšių, skirtinų sumų ir sutelktinų finansavimo priemonių, taip pat, kai tinkama, dėl sąlygų, susijusių su Turkijos įsipareigojimų pagal 2015 m. lapkričio 29 d. ES ir Turkijos bendrą veiksmų planą (toliau – Bendras veiksmų planas)[20] vykdymu. 2020 m. – penktaisiais Priemonės įgyvendinimo metais – buvo surengtas vienas iniciatyvinio komiteto posėdis: 2020 m. lapkričio 5 d. Dėl COVID-19 pandemijos šis posėdis vyko virtualiai.

Pagrindiniai Priemonės įgyvendinimo principai yra sparta, efektyvumas ir veiksmingumas, taip pat patikimo finansų valdymo užtikrinimas. Taip pat svarbūs aspektai yra Priemonės intervencinių veiksmų tvarumas ir bendra Turkijos institucijų atsakomybė. Prioritetinės pagalbos teikimo sritys buvo nustatomos remiantis išsamiu ir nepriklausomu poreikių vertinimu[21], itin daug dėmesio skiriant pažeidžiamoms grupėms. Poreikių vertinimas buvo atnaujintas 2018 m.[22]

Priemone koordinuojamos toliau nurodytų išorės finansavimo priemonių lėšos[23]: tai – humanitarinė pagalba[24], Europos kaimynystės priemonė[25], vystomojo bendradarbiavimo finansinė priemonė[26], Pasirengimo narystei paramos priemonė[27] ir priemonė, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos[28]. Sąjungos biudžeto lėšomis finansuojamos priemonės įgyvendinamos laikantis jos finansinių taisyklių ir reglamentų, taikomų tiek tiesioginio, tiek netiesioginio valdymo srityje.

Pagalbos įgyvendinimas priklausys nuo to, ar Turkija griežtai laikysis Bendru veiksmų planu ir Pareiškimu prisiimtų įpareigojimų.

3. Finansavimo pajėgumas, trukmė ir pobūdis

Bendras Priemone koordinuojamas biudžetas yra 6 mlrd. EUR, sutelkti dviem dalimis. Pagal pirmąją dalį organizuojami projektai baigiami vykdyti iki 2021 m. vidurio, pagal antrąją dalį – iki 2025 m. vidurio (dauguma projektų bus baigti anksčiau). Nuo 2020 m. pabaigos visas veiklos lėšas įsipareigota skirti pagal abi dalis ir sudarytos atitinkamos sutartys.

[20] Žr. Komisijos sprendimo C(2015) 9500 su pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu C(2016) 855, 5 straipsnio 1 dalį.
[21] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf
[22] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[23] Europos kaimynystės priemonės ir vystomojo bendradarbiavimo finansinės priemonės įnašai buvo atitinkamai perkelti Pasirengimo narystei paramos priemonei ir ES patikos fondui ir pagal šias priemones panaudoti. Iš esmės visi įnašai į Priemonės biudžetą, skirti ES patikos fondui (iš PNPP ir mažesniu mastu iš vystomojo bendradarbiavimo finansinės priemonės), buvo panaudoti nehumanitarinei pagalbai teikti.
[24] Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos, OL L 163, 1996 7 2, p. 1.
[25] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 232/2014, kuriuo sukuriama Europos kaimynystės priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 27).
[26] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 233/2014, kuriuo nustatoma vystomojo bendradarbiavimo finansavimo priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 44).
[27] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 11).
[28] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 230/2014, kuriuo nustatoma priemonė, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos (OL L 77, 2014 3 15, p. 1).

Išimties tvarka dėl COVID-19 krizės pagal 2016 m. 1,6 mlrd. EUR vertės Specialiąją priemonę projektų įgyvendinimo laikotarpis buvo pratęstas iki 2023 m. birželio mėn. – iki to laiko bus įmanoma pasiekti deklaruotus visų projektų tikslus.

Pirmajai daliai skirta 3 mlrd. EUR, iš jų 1 mlrd. EUR skirtas iš ES biudžeto, o 2 mlrd. EUR dvišaliais įnašais skyrė valstybės narės[29]. Antrajai daliai skirta 3 mlrd. EUR – 2 mlrd. EUR iš ES biudžeto, o valstybės narės skyrė 1 mlrd. EUR[30].

Kalbant apie ES biudžeto lėšas, iš 1 mlrd. EUR ES biudžeto lėšų, skirtų 2016–2017 m., 2016 m. buvo sutelkta 250 mln. EUR, o 2017 m. – 750 mln. EUR. Iš 2 mlrd. EUR ES biudžeto lėšų, skirtų 2018–2019 m., 2018 m. buvo sutelkta 550 mln. EUR, o likusi suma – 2019 m.

Kalbant apie valstybių narių įnašus, pagal pirmąją dalį 2016 m. valstybės narės Priemonės biudžetui skyrė 677 mln. EUR, 2017 m. – 847 mln. EUR, 2018 m. – 396 mln. EUR, o 2019 m. – 80 mln. EUR. Pagal antrąją dalį 2018 m. valstybės narės skyrė 68 mln. EUR, 2019 m. – 202 mln. EUR, 2020 m. – 265 mln. EUR, o likusius mokėjimus planuojama atlikti iki 2023 m. Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktį valstybių narių įnašai, kaip išorės asignuotosios pajamos, tiesiogiai pervedami į ES biudžetą ir priskiriami Pasirengimo narystei paramos priemonės ir humanitarinės pagalbos biudžeto eilutėms.

Valstybių narių įnašų į Priemonės biudžetą mokėjimo rodiklis iš esmės ir toliau atitinka Priemonės išmokų, kurioms tie įnašai naudojami, rodiklį.

Pagal Priemonės humanitarinės pagalbos komponentą 19,50 mln. EUR suma atidėta kaip atsarginiai pajėgumai, iš kurių būtų galima finansuoti 2019 m. naujų pabėgėlių iš Sirijos antplūdžio valdymo priemones. Kadangi 2019 m. atsarginiai pajėgumai nebuvo panaudoti, sutartis dėl šios sumos buvo sudaryta 2020 m., kad iš jos būtų padengti sveikatos priežiūros ir apsaugos veiksmai, taip užbaigiant antrosios dalies programavimą.

Komisija ir toliau teikė humanitarinę pagalbą ne tik pagal Priemonę skirtomis lėšomis. Iš viso iki šiol humanitariniams veiksmams Turkijoje remti ne pagal Priemonę buvo skirta 585 mln. EUR[31]. Tai apima pradinę 50 mln. EUR humanitarinės pagalbos sumą, kurią Komisija 2020 m. balandžio mėn. skyrė iš kasmetinio humanitarinės pagalbos biudžeto, kad būtų toliau teikiama parama apsaugos, sveikatos priežiūros ir švietimo srityse esant ekstremaliosioms situacijoms, ir 2020 m. lapkričio mėn. skirtą papildomą 50 mln. EUR sumą minėtiesiems projektams toliau vykdyti. Be to, 2020 m. liepos mėn. biudžeto valdymo institucija pagal taisomąjį biudžetą patvirtino ir skyrė dar 485 mln. EUR dviem pavyzdiniams

[29] Bendro valstybių narių įnašų pasiskirstymo apžvalga pateikta adresu https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[30] https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

[31] Bendra suma atspindi tiek veiklos išlaidas, t. y. 581,7 mln. EUR, tiek administracines išlaidas, t. y. 3,3 mln. EUR.

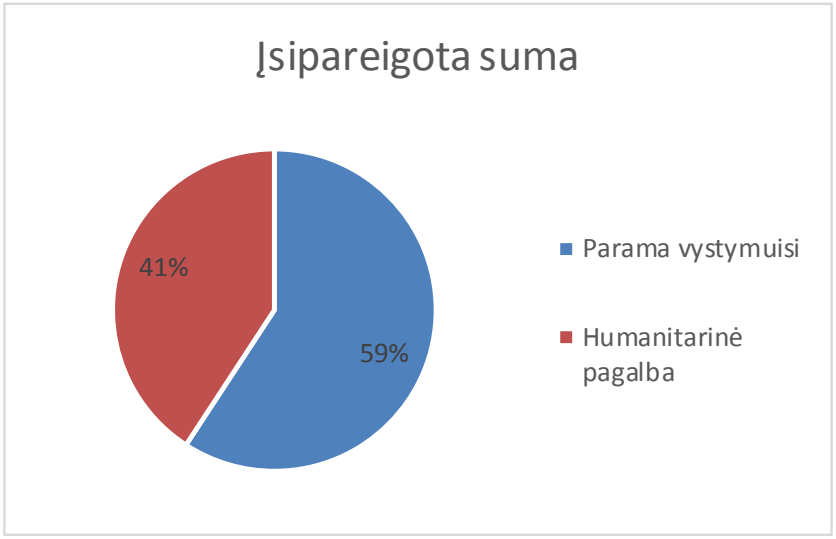
Priemonės projektams, t. y. Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemai ir Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programai.

Iki 2020 m. gruodžio 31 d. Komisija buvo sudariusi sutartis dėl viso Priemonės veiklos paketo. Iš bendros 6 mlrd. EUR sumos buvo išmokėta daugiau kaip 4 mlrd. EUR.

4. Priemonės įgyvendinimas

Priemonė įgyvendinama kaip humanitarinė pagalba ir parama vystymuisi. Pagal pirmąją dalį atitinkamiems komponentams skirta maždaug 1,4 mlrd. EUR ir 1,6 mlrd. EUR. Kadangi Sirijos krizė užsitęsė, pagal antrąją dalį atliekamais intervenciniais veiksmais daugiausia dėmesio skiriama socialinės ir ekonominės paramos veiklai ir pragyvenimo galimybių kūrimui. Pagal antrąją dalį 1,04 mlrd. EUR skirta humanitarinei pagalbai, o 1,9 mlrd. EUR – paramai vystymuisi.[32]

Visos Priemonės humanitarinės pagalbos ir paramos vystymuisi lėšos paskirstomos taip:

išsamios informacijos galima gauti iš internete pateiktos projektų lentelės[33].

Priemonės programavimas buvo užbaigtas 2019 m. gruodžio mėn., o nuo 2020 m. pabaigos buvo sudarytos sutartys dėl viso 6 mlrd. EUR veiklos paketo, iš kurio 4,072 mlrd. EUR jau buvo išmokėta.

Svarbu pažymėti, kad pagal Priemonę teikiama parama yra grindžiama projektais. Išmokamos lėšos priklauso nuo Priemonės intervencinių veiksmų įgyvendinimo pažangos.

Ypatingas dėmesys skiriamas pabėgėliams ir prieglobsčio prašytojams iš kitų šalių nei Sirija. Įgyvendinant intervencinius veiksmus pagal Priemonę, visada siekiama įtraukti pabėgėlius priimančias vietos bendruomenes.

Humanitarinė pagalba teikiama pažeidžiamiausiems pabėgėliams, skiriant nuspėjamą ir orią paramą pagrindiniams poreikiams patenkinti ir apsaugai suteikti. Taip pat šalinamos paslaugų teikimo spragos pasitelkiant specializuotas sveikatos priežiūros ir švietimo srities

[32] Likusi 60 mln. EUR suma skirta administracinei ir operatyvinei pagalbai įgyvendinant Priemonę.
[33] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf

agentūras ir partnerius, vykdančius veiklą ekstremaliųjų situacijų atvejais. ES teikiama humanitarinė pagalba grindžiama 2007 m. Europos konsensusu dėl humanitarinės pagalbos[34], kuriame nustatyta, kad ES, kaip humanitarinės pagalbos teikėja, laikosi humanitarinių humaniškumo, neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo principų, kaip nurodyta SESV 214 straipsnyje ir Reglamente (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos[35,36].

Pagal pirmosios ir antrosios dalies humanitarinį komponentą, pasitelkiant 21 partnerį, iš viso įgyvendinti 65 projektai. Šiais projektais siekiama patenkinti būtinuosius Turkijoje esančių pažeidžiamiausių pabėgėlių poreikius, užtikrinti jų apsaugą, švietimą ir sveikatos priežiūrą. Įgyvendinant pirmąją dalį humanitarinei pagalbai skirta ir sutartimis patvirtinta apie 1,4 mlrd. EUR (išmokėta 1,3 mlrd. EUR), o įgyvendinant antrąją dalį sutartimis patvirtinta 1,04 mlrd. EUR (iki 2021 m. sausio 31 d. išmokėta 964 mln. EUR).

Parama vystymuisi padeda patenkinti ilgalaikius pabėgėlių poreikius, susijusius su sveikatos priežiūra, švietimu ir socialiniu bei ekonominiu vystymusi, ypač kiek tai sietina su galimybėmis naudotis viešosiomis paslaugomis ir pragyvenimo galimybėmis, taip pat savivaldybių infrastruktūra. Be to, teikiant paramą vystymuisi daug dėmesio skiriama pažeidžiamoms grupėms ir į intervencinius veiksmus integruojamas lyčių aspektas, pavyzdžiui, tokie klausimai kaip moterų ir mergaičių apsauga nuo seksualinio smurto ir smurto dėl lyties ir galimybių naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis didinimas.

Pagal Priemonės vystymosi komponentą įgyvendinant 26 projektus (jų sutartys buvo sudarytos pagal pirmąją dalį) ir toliau buvo daroma nemaža pažanga. Iš šių projektų penkiolika buvo įgyvendinami iš Europos Sąjungos regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje, skiriant iš viso 293 mln. EUR, kartu taip pat skiriamas asignavimas, administruojamas tiesiogiai pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę[37].

Iš visos 3,5 mlrd. EUR sumos, paramai vystymuisi skirtos pagal abi Priemonės dalis, įgyvendinimo partneriams išmokėta 1,75 mlrd. EUR[38]. Pagal antrą dalį skirta 1,9 mlrd. EUR suma 2020 m. gruodžio mėn. buvo visiškai patvirtinta sutartimis ir iki vasario mėn. pabaigos iš jos buvo išmokėta 418 mln. EUR. Pagal Priemonės vystymosi komponentą sudaryta 16 naujų sutarčių.

Intervenciniai Priemonės veiksmai kiekvienoje prioritetinėje srityje

Pagal abi Priemonės dalis finansuojamos paramos programavimo ir įgyvendinimo pažanga, tenkanti kiekvienai prioritetinei sričiai, yra tokia:

[34] Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų bendras pareiškimas.
[35] 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos.
[36] Europos Komisijos teikiama humanitarinė pagalba grindžiama metiniais konkrečių šalių humanitarinės pagalbos įgyvendinimo planais (HPĮP). Komisijos ir jos partnerių bendradarbiavimo humanitarinės pagalbos srityje sistema yra nustatyta Komisijos finansiniais ir administraciniais pagrindų susitarimais su tarptautinėmis organizacijomis ir partnerystės pagrindų susitarimais su nevyriausybinėmis organizacijomis.
[37] Pagal Priemonę Pasirengimo narystei paramos priemonės lėšos administruojamos laikantis Finansinio reglamento antros dalies IV antraštinės dalies taisyklių dėl išorės veiksmų ir paties reglamento taikymo taisyklių.
[38] Į šią sumą įskaičiuotos išmokos pagal ES regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje, įgyvendinamus projektus, kurie dar nėra įtraukti į ES biudžetą.

Švietimas

Pagal Priemonę prioritetinei švietimo sričiai skirta daugiau kaip 1,5 mlrd. EUR, įskaitant 545 mln. EUR[39] švietimo infrastruktūrai.

Pagal Priemonės humanitarinį komponentą švietimui skirta daugiau negu 181 mln. EUR. Pagal toliau sėkmingai įgyvendinamą Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programą remiamas pabėgėlių vaikų priėmimas į mokyklas ir mokyklų lankymas, kas mėnesį skiriant pabėgėlių šeimoms išmokas su sąlyga, kad moksleiviai reguliariai lankys mokyklą. Šeimų rėmimas pagal Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programą buvo nutrauktas 2020 m. spalio mėn. Tačiau Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programa gali būti toliau įgyvendinama iki 2022 m. pradžios, skyrus papildomą 85 mln. EUR sumą pagal taisomąjį biudžetą, dėl kurio ES biudžeto valdymo institucija susitarė 2020 m. liepos mėn. 2020 m. gruodžio mėn. duomenimis, beveik 670 000 vaikų bent kartą buvo gavę paramą pagal Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programą, o 90 proc. visų pabėgėlių vaikų pagal šią programą lankė švietimo įstaigą. Humanitarinei pagalbai skirtu finansavimu pagal Priemonės pirmąją ir antrąją dalis taip pat buvo remiamas neformalusis švietimas (paspartinto mokymosi programos) ir mokyklos nelankančių vaikų priėmimas į mokyklas.

Kalbant apie Priemonės paramą vystymuisi, baigiantis 2019 m. antram ketvirčiui buvo pradėta Nacionalinio švietimo ministerijai išmokėti 400 mln. EUR tolesnę tiesioginę dotaciją (vadinamąją PIKTES[40]), remiant ministerijos pastangas didinti Sirijos vaikų integraciją ir jų galimybes gauti aukštos kokybės švietimo paslaugas. 2019–2020 mokslo metais iki 2020 m. birželio pabaigos pagal PIKTES švietimo įstaigas lankė 686 581 Sirijos vaikas. Nemaža pažanga padaryta pradedant įgyvendinti ikimokyklinio ugdymo programą, pagal kurią buvo remiami iš viso 115 133 vaikai – programoje dalyvavo beveik vienodas Sirijos pabėgėlių ir priimančiųjų bendruomenių vaikų skaičius. Sirijos vaikų, baigusių pagalbines (taisomąsias) ir atsilikimo mažinimo klases, skaičius padidėjo nuo 80 243 iki 90 233. Kalbant apie paramą švietimo sistemos mokymo pajėgumams, paramą atlyginimais ar kitomis finansinėmis paskatomis gavo iš viso 3 954 švietimo darbuotojai, o 177 019 švietimo darbuotojų gavo mokymus, kuriuos baigę jie įgijo galimybę reaguoti į ypatingus pabėgėlių vaikų poreikius. Per antrąjį 2020 m. ketvirtį mokytojų mokymas buvo sutelktas į nuotolinį mokymą, psichosocialinės paramos teikimą Sirijos vaikams ir bendravimo su vaikais ir šeimomis pandemijos laikotarpiu stiprinimą. 2020 m. birželio mėn. 3 886 pagal PIKTES dirbantys mokytojai gavo internetinius mokymus darbo vietoje, pagrindinį dėmesį skiriant nuotoliniam švietimui, kuriuo būtų prisidedama prie vaikų gerovės pandemijos laikotarpiu, ir gebėjimams organizuoti tiesiogines EBA[41] pamokas.

Humanitarinės pagalbos lėšomis UNICEF ir Nacionalinio švietimo ministerijai kartu vykdant Paspartinto mokymosi programą (ALP) buvo padaryta gera pažanga – iki 2020 m. sausio mėn. buvo užregistruotas 19 881 besimokantis asmuo. Be to, pažanga padaryta teikiant stipendijas aukštajam išsilavinimui įgyti. Iki 2020 m. birželio mėn. pabėgėliams buvo skirta

[39]Tai apima 40 mln. EUR vertės švarios energijos projektą, vykdomą iš Europos Sąjungos regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje („FRIT 1“).
[40] Sirijos vaikų integracijos į Turkijos švietimo sistemą skatinimas (PIKTES)
[41] Švietimo informatikos tinklas

iki 1 332 stipendijų aukštosioms mokykloms lankyti, iš jų 19 stipendijų buvo skirta pabėgėlių vaikams su negalia. Pagal Priemonę buvo toliau remiama švietimo infrastruktūros plėtra ir mažinamas mokyklų perpildymas. Iki 2020 m. birželio mėn. buvo atnaujinta daugiau kaip 3 900 švietimo įstaigų (įskaitant ikimokyklinio ugdymo centrus). Daugumą atnaujinimo darbų sudarė 2 120 ikimokyklinių įstaigų remontas ir (arba) įrangos joms suteikimas. Pastatytų naujų mokyklų skaičius iki 2020 m. gruodžio mėn. pabaigos padidėjo nuo 40 iki 102. Toliau statoma apie 260 mokyklų. Be to, įgyvendinant pagal pirmąją dalį sutartimis patvirtintą 40 mln. EUR vertės švarios energijos projektą siekiama apsirūpinti energija – statomos dvi saulės elektrinės ir 120 mokyklų stoginiai kolektoriai. Trijų mokyklų stoginiai kolektoriai jau yra įrengti. Dėl su COVID-19 susijusių priemonių neigiamo poveikio statybų sektoriui įgyvendinimo laikotarpį teko pratęsti iki 2023 m. vidurio.

Apsauga

Apsaugai pagal Priemonę buvo skirta iš viso apie 211 mln. EUR, daugiausia per humanitarinio komponento projektus.

Pagal Priemonės humanitarinį komponentą buvo remiamas pabėgėlių registravimas ir tikrinimas siekiant legalizuoti jų statusą Turkijoje ir palengvinti jiems sąlygas gauti paslaugas. Greta atskirų intervencinių apsaugos veiksmų, kuriais buvo siekiama užpildyti spragas ir reaguoti į konkrečius asmenų, kuriems kyla pavojus, poreikius, apsauga taip pat buvo integruota į kitus humanitarinio atsako strategijos ramsčius (būtinuosius poreikius, sveikatos priežiūrą, švietimą). Bendras tikslas – geriau įveikti pabėgėlių pažeidžiamumą, įteisinti jų statusą ir susieti juos su platesniu viešųjų ir JT / NVO paslaugų tinklu. Be to, įgyvendinant ES patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje, lėšomis finansuojamus projektus, be kita ko, buvo remiamas pabėgėlių priėmimas bendruomenių centruose ir tolesnis pažeidžiamų pabėgėlių nukreipimas tinkamoms paslaugoms gauti.

Pagal 2019 m. liepos mėn. Specialiąją priemonę 2020 m. pabaigoje buvo sudaryta sutartis dėl tiesioginės 20 mln. EUR sumos dotacijos Šeimos, darbo ir socialinių paslaugų ministerijai. Projektu siekiama pagerinti prevencinių ir apsauginių socialinių paslaugų teikimą pažeidžiamiausiems pabėgėliams ir priimančiųjų bendruomenių nariams. Projektas grindžiamas pagal Priemonę iki šiol suteikta humanitarine parama, juo suteikiamas pagrindas humanitariniam ir vystomajam bendradarbiavimui, kaip išdėstyta pagal antrosios Priemonės dalies strateginės kryptis.

Tiesioginė dotacija teikiama pradiniu etapu. Šiuo metu vyksta techninės pagalbos grupės atranka, steigiamas projekto biuras ir derinamas projekto dokumentų rinkinys. ES delegacija ir Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD vietos biuro darbuotojai pradėjo rengti reguliarius susitikimus, siekdami užbaigti pirmą Priemonės dalį ir pereiti prie antros.

Sveikata

Pagal Priemonę 800 mln. EUR skirta prioritetinei sveikatos sričiai.

Pagrindinis Priemonės paramos ramstis yra projektas „SIHHAT 1“, tiesioginė 300 mln. EUR dotacija Turkijos Sveikatos apsaugos ministerijai, kuria remiamos ministerijos pastangos 3,6 mln. pabėgėlių užtikrinti nemokamą galimybę teisingomis sąlygomis gauti sveikatos

priežiūros paslaugas. Veikiančių migrantų sveikatos priežiūros centrų skaičius pasiekė 177 ir šiuo metu projekto lėšomis atlyginimai mokami 3 420 Sirijos kilmės sveikatos priežiūros darbuotojų. Projektų įgyvendinimo tempas tebėra patenkinamas, šioje srityje pasiekta apčiuopiamų rezultatų. 2020 m. balandžio mėn. buvo skirta lėšų iš 4,7 mln. EUR rezervo su COVID-19 susijusiems poreikiams patenkinti. Siekiant iki galo įgyvendinti tam tikrus svarbius veiksmus, terminas buvo nemokamai pratęstas dviem mėnesiais iki 2021 m. sausio 31 d. Tuo pačiu metu ES patikos fondo lėšomis buvo toliau įgyvendinamas anksčiau humanitarinio komponento lėšomis finansuotas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) projektas – pagal jį teikiama parama migrantų sveikatos priežiūros specialistų mokymo centrams, vykdomi mokymai Sirijos medicinos darbuotojams, dirbti migrantų sveikatos priežiūros centruose sertifikuojami Sirijos gydytojai ir slaugytojai.

2020 m. gruodžio mėn. su Sveikatos apsaugos ministerija buvo pasirašytas palaikomasis projektas „SIHHAT 2“ (210 mln. EUR) – „Parama migrantų sveikatos priežiūros centrams Turkijoje“, kad būtų užtikrinta sinchronizacija su SIHHAT 1 projekto pabaiga ir tolesnis pabėgėlių sveikatos priežiūros paslaugų teikimas iki 2023 m. pabaigos. 2020 m. gruodžio mėn. su Europos Tarybos vystymo banku (ETVB) buvo pasirašyta 90 mln. EUR vertės sutartis papildomai nedidelio masto sveikatos priežiūros infrastruktūrai ir įrangai įsigyti. Siekiant kompensuoti dėl COVID-19 prarastą įgyvendinimo laiką, pratęsiamos sutartys dėl dviejų Priemonės lėšomis pagal pirmą dalį finansuojamų ligoninių statybos (iš viso 90 mln. EUR, kartu su *Agence Française de Développement* (AFD) ir ETVB) Kilise ir Chatajuje.

Humanitarinės pagalbos partneriai dar teikia ribotą skaičių stacionarių ir mobiliųjų paslaugų, kuriomis siekia reaguoti į skubių, nepatenkintų sveikatos priežiūros poreikių patenkinimą, ypač fizioterapijos ir fizinės reabilitacijos srityje. Kai kurios specializuotos sveikatos priežiūros paslaugos, pvz., psichikos sveikatos ir psichosocialinės paramos paslaugos, nuo 2020 m. gruodžio mėn. buvo integruotos į projektą „SIHHAT 1“, o didžioji dalis veiklos, susijusios su lytine ir reprodukcine sveikata bei seksualinio smurto ir smurto dėl lyties problematika, į „SIHHAT 1“ jau buvo integruota 2019 m. spalio mėn., kaip numatyta Priemonės pereinamojo laikotarpio strategijoje.

Tebekyla susirūpinimas dėl ne savo pradinėje registracijos provincijoje gyvenančių arba keliaujančių pabėgėlių galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis – jiems atliekamas tik skiepijimas ir teikiamos neatidėliotinos sveikatos priežiūros paslaugos. Tai turi neigiamą poveikį keliaujantiems pabėgėliams, sezoniniams darbuotojams ir į kitas provincijas persikėlusiems pabėgėliams. Komisija atidžiai stebi politikos pokyčius ir stengiasi paveiktus pabėgėlius pasiekti per projektų SIHHAT mobiliosios sveikatos priežiūros veiklą.

Savivaldybių infrastruktūra

Šiai prioritetinei sričiai pagal antrą Priemonės dalį buvo skirta 380 mln. EUR.

2018 m. gruodžio mėn. paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą, tam tikri projektai buvo negalutinai atrinkti finansuoti pagal antrąją dalį. 2019 m. gruodžio mėn. buvo sėkmingai baigtos derybos su AFD dėl pirmosios sutarties, o 2020 m. gruodžio mėn. buvo pasirašytas papildymas. 2020 m. rugsėjo mėn. buvo pasirašyta antroji sutartis su Pasaulio banku. Šie

projektai – tai, be kita ko, veiksmai, kuriais gerinamas labiausiai pabėgėlių antplūdžio paveiktose teritorijose teikiamų savivaldybės vandentiekio, nuotekų ir kietųjų atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumas ir kokybė. Be to, buvo baigtos derybos su *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (*KfW*) ir 2020 m. liepos mėn. buvo pasirašyta 25 mln. EUR vertės sutartis dėl rekreacinės infrastruktūros socialinei sanglaudai remti. Pagal ES patikos fondo lėšomis finansuojamą ir Jungtinių Tautų vystymosi programos (UNDP) pagrindu įgyvendinamą projektą toliau vykdoma biologinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto statyba Gaziantepe.

Būtinieji poreikiai bei socialinė ir ekonominė parama

Pagal Priemonę daugiau kaip 2,83 mlrd. EUR buvo skirta būtiniesiems poreikiams ir socialinei-ekonominei paramai.

Šios prioritetinės srities intervenciniais veiksmais siekiama užtikrinti paramą pažeidžiamiausių pabėgėlių būtiniesiems poreikiams ir padidinti pabėgėlių atsparumą ir gebėjimą pasirūpinti savimi. Taip turėtų būti sudarytos sąlygos laipsniškai pereiti nuo priklausomybės nuo socialinės paramos prie geresnio gebėjimo pasirūpinti savimi ir prie geresnių pragyvenimo galimybių.

Pagal Priemonę teikiant paramą būtiniesiems poreikiams patenkinti, daugiau kaip 2,6 mln. pabėgėlių gavo paramą, leidžiančią jiems gyventi oriai. Didžioji paramos dalis teikiama per Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemą, humanitarinės socialinės pagalbos programą, pagal kurią kas mėnesį per debetinių kortelių sistemą skiriamos neribotos paskirties daugiatikslės piniginės išmokos, dabar jas gauna daugiau kaip 1,8 mln. pažeidžiamų pabėgėlių. Pagal neseniai sudarytą susitarimą su Tarptautine Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacija dėl Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemos ESSN 3, šiai pavyzdinei programai 2019 m. pabaigoje buvo skirta 500 mln. EUR Priemonės lėšų. Šiuo metu pagal ESSN 3 pabėgėliams Turkijoje teikiamą paramą būtiniesiems poreikiams patenkinti planuojama nutraukti 2021 m. kovo mėn. Kadangi, kaip anksčiau minėta, 2020 m. liepos mėn. biudžeto valdymo institucija pagal taisomąjį biudžetą patvirtino papildomą ne Priemonės lėšomis teikiamą 400 mln. EUR paramą, per Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemą teikiama parama yra užtikrinta bent jau iki 2021 m. pabaigos[42].

Laikantis Priemonės pereinamojo laikotarpio strategijos, kadangi Sirijos krizė užsitęsė, pagal Priemonės vystymosi komponentą atliekamais intervenciniais veiksmais vis daugiau dėmesio skiriama socialinės ir ekonominės paramos veiklai ir pragyvenimo galimybių kūrimui. Siekdama toliau remti pažeidžiamiausių asmenų būtinuosius poreikius, 2020 m. gruodžio mėn. Komisija pasirašė 245 mln. EUR tiesioginės dotacijos sutartį su Šeimos, darbo ir socialinių paslaugų ministerija, kad būtų galima kas mėnesį teikti finansinę paramą, panašią į socialinę paramą, kuri pažeidžiamiems asmenims teikiama pagal Turkijos socialinio draudimo sistemą. Praėjus parengiamajam etapui, 2021 m. liepos mėn. paramos gavėjams turėtų būti pradėta išmokėti lėšas. Projektas turėtų būti įgyvendinamas kartu su

[42] https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200706IPR82727/meps-approve-EU585-million-to-support-syrian-refugees-in-neighbouring-countries

Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistema, pagal jį turėtų būti teikiama parama vienišų motinų ar vienišų tėvų namų ūkiams, pagyvenusiems asmenims, neįgaliesiems, taip pat sunkią negalią turintiems asmenims. Jau beveik baigta projekto valdymo grupės atranka, šiuo metu steigiamas projekto biuras ir derinamas projekto dokumentų rinkinys. ES delegacija ir Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD vietos biuro darbuotojai pradėjo rengti reguliarius susitikimus, siekdami vienu metu įgyvendinti Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemą ir skirti tiesioginę dotaciją.

Pabėgėliams toliau teikiama papildoma tokio pobūdžio socialinė ir ekonominė parama, kad jiems būtų sudarytos sąlygos patekti į darbo rinką. Šia parama siekiama didinti pabėgėlių įsidarbinamumą ir numatomas profesinis ir įgūdžių mokymas, kalbų mokymas, konsultavimas darbo vietų klausimais, mokymo darbo vietose programos ir leidimo dirbti proceso supaprastinimas, kad būtų remiami ir pabėgėliai iš Sirijos, ir priimančiosios bendruomenės. Bendradarbiaujant su Turkijos smulkiosios ir vidutinės pramonės vystymo organizacija (KOSGEB), verslininkams ir verslininkystės mokymams skirtos mažos dotacijos teikiamos ir pabėgėlių iš Sirijos, ir priimančiųjų bendruomenių startuoliams, ir esamiems verslininkams. Dar vienu šiuo metu Pasaulio banko įgyvendinamu projektu remiamas moterų vadovaujamo socialinio verslumo modelio vystymas ir įgyvendinimas – taip siekiama suteikti pažeidžiamoms pabėgėlėms iš Sirijos ir Turkijos gyventojoms galimybes vykdyti pajamas duodančią veiklą. Projektai turėtų būti vykdomi iki 2025 m. vidurio.

2018 m. paskelbus kvietimą įgyvendinimo partneriams pareikšti susidomėjimą, 2019 m. gruodžio mėn. su organizacija *Expertise France* ir Tarptautiniu migracijos politikos vystymo centru (ICMPD) buvo pasirašytos dvi sutartys. Šiomis sutartimis siekiama teikti paramą startuoliams ir labai mažoms bei mažosioms įmonėms – skirti mikrodotacijas, rengti verslininkystės mokymus, teikti mentorystės paslaugas, organizuoti profesinį mokymą ir pameistrystės praktiką. 2020 m. rugsėjo mėn. Komisija pasirašė keturias papildomas sutartis su Pasaulio banku dėl veiklos, kuria siekiama padidinti pabėgėlių ir priimančiųjų bendruomenių įsidarbinamumą ir įgūdžių ugdymą, pagerinti teikiamas su profesiniu rengimu ir mokymu susijusias paslaugas, rinkos pasiūlos ir paklausos derinimą ir sukurti palankią aplinką verslo augimui, registravimui ir plėtrai, taip pat remti darbo vietų kūrimą žemės ūkio sektoriuje. Veikla turėtų būti skirta ir pabėgėliams, ir priimančiosioms bendruomenėms – turėtų būti stengiamasi skatinti socialinę sanglaudą ir kovoti su socialinę įtampą keliančiais stereotipais. Keturios sutartys buvo pasirašytos Europos Komisijai ir Pasaulio bankui laiku sudarius naują pagrindų susitarimą dėl bendradarbiavimo, kuriuo reglamentuojamos visos ES finansuojamos operacijos. Be to, atitinkamai 2020 m. lapkričio ir gruodžio mėn. buvo pasirašytos dvi papildomos sutartys su *KfW*, 2020 m. taip pat buvo susiderėta dėl nedidelio pagal kvietimą sutaupytomis lėšomis finansuojamo ICMPD projekto biudžeto papildymo.

Migracijos valdymas

Pagal pirmą Priemonės dalį buvo finansuojami du šios prioritetinės srities projektai – iš viso buvo skirta 80 mln. EUR.

Pagal pirmąjį projektą buvo teikiama ES parama siekiant padidinti Turkijos pakrančių apsaugos tarnybos pajėgumus vykdyti paieškos ir gelbėjimo operacijas. Antruoju projektu

buvo siekiama remti Migracijos valdymo generalinio direktorato (DGMM) pastangas valdyti asmenų grąžinimo iš ES procesą. Abu projektai užbaigti, antrasis projektas baigtas 2019 m. gruodžio mėn.

Lyčių aspektai vykdant Priemonės lėšomis įgyvendinamus projektus

Komisija yra įsipareigojusi įgyvendinti Antrąjį ES lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP II) „Keisti mergaičių ir moterų gyvenimą plėtojant ES išorės santykius (2016–2020 m.)“ ir Trečiąjį ES lyčių lygybės veiksmų planą „2021–2025 m. kartu siekime lyčių lygybės pasaulyje“, kuriuo ES išorės veiksmais stiprinama lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas. Šiuo klausimu moterų ir mergaičių skatinimas, apsauga ir jų žmogaus teisių įgyvendinimas, lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas yra svarbiausi ES prioritetai ir tikslai, kuriais vadovaujantis įgyvendinami Priemonės intervenciniai veiksmai.

Konkrečiau Priemonės humanitarinės pagalbos komponentą lemia 2013 m. Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD lyčių aspekto politikos priemonė „Lyčių aspektas teikiant humanitarinę pagalbą: skirtingi poreikiai, pritaikyta pagalba“. Tai reiškia, kad partneriai raginami programos pradžioje atlikti lyčių aspekto analizę, pritaikyti programos projektą ir įgyvendinimą pagal skirtingas tiek vienai, tiek kitai lyčiai būdingas rizikos rūšis ir galimybes ir pateikti atskirų lyčių atžvilgiu gautų rezultatų ataskaitą.

Todėl įgyvendinant visus Priemonės projektus į lyčių problemas atsižvelgiama ir jos integruojamos. Priemonės intervenciniais veiksmais siekiama skatinti suteikti lygias galimybes vyrams ir moterims, berniukams ir mergaitėms. Siekiant tai stebėti, renkami pagal lytį suskirstyti duomenys. Lyčių aspekto integravimas derinamas su specialiais veiksmais, kurie parengti siekiant užtikrinti pažangą šioje srityje. Priemonė vykdoma su įgyvendinimo partneriais, turinčiais daug patirties įgyvendinant šią koncepciją ir pajėgumų įsitraukti į dialogą su Turkijos valdžios institucijomis. Tai, be kita ko, yra Jungtinių Tautų Vaikų fondas (UNICEF), JT Moterys ir Tarptautinė darbo organizacija (TDO).

5. Stebėsena ir vertinimas

Priemonės stebėsenos ir vertinimo sistema sukurta taip, kad būtų laipsniškai plėtojama ir nuolat tobulinama.

Rezultatų sistema

Priemonės rezultatų sistema atspindi pačios Priemonės strateginę programą, konkrečius pagal Priemonę įgyvendinamus veiksmus ir jų logines sistemas. Pirmoji rezultatų sistemos versija buvo kuriama nuo 2016 m. rugpjūčio mėn. iki 2017 m. kovo mėn., konsultuojantis su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant Priemonės iniciatyvinį komitetą, atitinkamas Turkijos valdžios institucijas ir atitinkamas Komisijos tarnybas. Pirmasis projektas Iniciatyviniam komitetui buvo išdalytas 2017 m. kovo mėn., pakeista redakcija – 2018 m. lapkričio mėn.

2019 m. balandžio mėn. Priemonės sekretoriatas pradėjo Priemonės rezultatų sistemos peržiūros procesą siekdamas ją atnaujinti ir suderinti su persvarstyta Priemonės strategija ir su prioritetinėmis sritimis, finansuojamomis pagal antrą dalį. Buvo siekiama patikrinti abiejų dalių rezultatų rodiklių nuoseklumą ir svyravimus ir sudaryti sąlygas pagal visą Priemonę

atliktų darbų ir jų rezultatų lygmeniu teikti ataskaitas apie veiklos veiksmingumą ir rezultatus. Galutinis persvarstytos rezultatų sistemos projektas, parengtas konsultuojantis su įgyvendinimo partneriais, įskaitant atitinkamas Turkijos valdžios institucijas, buvo pateiktas Iniciatyviniam komitetui. 2020 m. liepos mėn. pagal persvarstytą rezultatų sistemą buvo pradėta teikti ataskaitas.

Stebėsena ir ataskaitų teikimas Priemonės lygmeniu

2017 m. pavasarį buvo pradėta vykdyti stebėsena Priemonės lygmeniu. Stebėsenos duomenis atliktų veiksmų lygmeniu kaupia įgyvendinimo partneriai, atsižvelgdami į įsipareigojimus pagal kiekvieną sutartį. Pirmasis prašymas pateikti stebėsenos duomenis buvo pateiktas 2017 m. gegužės mėn. Vėliau 2017 m. buvo pradėti trys ataskaitų teikimo ciklai. Ataskaitų ciklai tęsėsi 2018, 2019 ir 2020 m. Jais remiantis, du kartus per metus buvo išleidžiamos Priemonės stebėsenos ataskaitos, naujausia stebėsenos ataskaita apima laikotarpį iki 2020 m. birželio mėn.[43] 2020 m. liepos 1 d. buvo pradėta teikti ataskaitas pagal persvarstytą rezultatų sistemą, o 2020 m. buvo pradėti du stebėsenos ir ataskaitų teikimo ciklai. Kita du kartus per metus teikiama ataskaita turėtų būti pristatyta 2021 m. birželio mėn. Iniciatyviniame komitete.

Techninė pagalba stebėsenai

2017 m. gegužės mėn. buvo priimtas pirmasis Komisijos įgyvendinimo sprendimas dėl Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės stebėsenos, vertinimo, audito ir ryšių palaikymo paramos priemonės. Taip buvo sudarytos sąlygos atlikti techninės pagalbos, skirtos Priemonės stebėsenai veiksmų, sutarčių ir Priemonės lygmeniu remti, viešuosius pirkimus. Sutartis dėl techninės pagalbos stebėsenai buvo pasirašyta 2018 m. sausio mėn. ir dabar įgyvendinama. Paskirtą užduotį sudaro dvi atskiros dalys. Pirmoji dalis – parama Priemonės lygmeniu vykdomai stebėsenai ir ataskaitų teikimui. Ji apima tokius procesus kaip periodinė rezultatų sistemos peržiūra ir pagrindinių bei siektinų verčių, rodiklių skaičiavimo metodų ir susijusių gairių peržiūra. Techninės pagalbos grupė taip pat atsakinga už paramą Priemonės sekretoriatui, teikiamą rengiant kas ketvirtį renkamų stebėsenos duomenų pirmojo lygio analizę ir pusmetines Priemonės stebėsenos ataskaitas. Antroji užduoties dalis – parama ES delegacijai, kad ji stebėtų Priemonės lėšomis pagal vystymosi komponentą finansuojamus veiksmus ir (arba) sutartis, t. y., be kita ko, tikrintų duomenis atlikdama nuolatines arba *ad hoc* stebėsenos misijas. Atsižvelgiant į kai kurių Priemonės intervencinių veiksmų mastą ir geografinę vykdomos veiklos aprėptį, Delegacijai reikalinga parama patikrinimams vietoje atlikti.

Iki 2020 m. gruodžio mėn. pabaigos buvo užbaigta 161 stebėsenos misija: rezultatų stebėsenos misijų ekspertai atliko šešias rezultatų stebėsenos misijas, techninės pagalbos grupė – 51 misiją, o atitinkami ES delegacijos programų vadovai – 104 patikrinimus vietoje ir (arba) stebėsenos misijas. 68 proc. visų šių stebėsenos misijų buvo orientuotos į Pasirengimo narystei pagalbos priemonės ir ES patikos fondų tiesiogiai valdomas sutartis[44].

[43] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/201022_fmr.pdf
[44] 2017 m. suminiai duomenys.

2019 m. lapkričio mėn. Komisija priėmė antrąją paramos priemonę, kad ji papildytų pagal pirmąją paramos priemonę pasiektus rezultatus, šių rezultatų būtų toliau siekiama ir būtų remiamasi jau pasiektais rezultatais. Priemonės humanitarinės pagalbos komponentas stebimas laikantis atitinkamų nuostatų. Stebėti visus pagal humanitarinės pagalbos įgyvendinimo planus (HPĮP) finansuojamus veiksmus ėmėsi Turkijoje dirbantys Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD darbuotojai ir regioninis šio GD biuras Amane, taip pat stebėsenos vizitus atliko būstinės darbuotojai. Palyginti su 2019 m., dėl COVID-19 apribojimų buvo sumažintas stebėsenos misijų skaičius. Iki 2021 m. vasario mėn. pabaigos buvo užbaigtos 52 projektų lygmens stebėsenos misijos. Tačiau iš šių 52 stebėsenos misijų 30 buvo atlikta nuotoliniu būdu per internetines platformas, o 22 buvo atliktos asmeniškai apsilankius vietoje.

Vertinimas

Priemonės intervenciniai veiksmai vertinami trimis skirtingais lygmenimis: atliekami veiksmų lygmens vertinimai, Priemonės portfelio vertinimai ir kiti su Priemone susiję vertinimai. Penki Priemonės veiksmų ir portfelio lygmenų vertinimai ir šeši su Priemone susiję vertinimai yra užbaigti arba šiuo metu atliekami. 2018 m. gruodžio mėn. Komisija pradėjo strateginį Priemonės laikotarpio vidurio vertinimą. Jį pradėta atlikti 2019 m. kovo mėn. Atliekant šį vertinimą siekiama nustatyti Priemonės indėlį prioritetinėse švietimo, sveikatos priežiūros, socialinės ir ekonominės paramos ir migracijos valdymo srityse nuo 2016 m. iki 2019–2020 m. Tai turėtų būti atitinkamoms Komisijos tarnyboms, Priemonės iniciatyviniam komitetui, kitiems suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei skirtas nepriklausomas Priemonės veiklos rezultatų vertinimas, kuriame ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas jos tarpiniams rezultatams, juos palyginant su Priemonės tikslais. Vertinimu taip pat siekiama apibendrinti įgytą patirtį ir pateikti praktinių rekomendacijų, kaip tobulinti dabartinius ir ateityje galimus Priemonės veiksmus. Galutinė vertinimo ataskaita turėtų būti pristatyta 2021 m. birželio mėn. Iniciatyviniame komitete.

6. Auditas

2018 m. lapkričio mėn. paskelbus Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą dėl Priemonės[45], Komisija toliau įgyvendina joje išdėstytas rekomendacijas. Gera pažanga padaryta įgyvendinant visas rekomendacijas, ypač susijusias su pereinamojo laikotarpio strategijos parengimu, pagal Priemonę sutelkiamų priemonių tarpusavio papildomumu ir netiesioginių paramos išlaidų mažinimu.

7. Ryšių palaikymas ir matomumas

Nuo pat Priemonės įgyvendinimo pradžios matomumas ir ryšių palaikymas buvo laikomi prioritetu. Priemonė svarbi parodant, kad ES nuolat tvirtai remia pabėgėlius ir priimančiąsias bendruomenes Turkijoje. 2017 m. ryšių palaikymo strategija ir toliau yra bendra veiklos ryšių palaikymo srityje sistema, kuria siekiama didinti Priemonės lėšomis finansuojamų veiksmų matomumą.

[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_LT.pdf

Renginiai ir ceremonijos

2020 m. ir dėl COVID-19 dauguma fizinių renginių ir ceremonijų buvo perkelta į internetines platformas ir internetinius seminarus. Tai buvo šventės, mokyklų baigimo ceremonijos, projektų atidarymo renginiai, seminarai, konferencijos – visa tai buvo perkelta į internetines platformas ir paversta internetiniais seminarais, visi jie įvyko virtualiai. 2020 m. įvyko keli aukšto lygio vizitai į Gaziantepą, Kilisą ir Kaiserį. Spalio mėn. Izmyre vykusiame Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) projekto atidaryme ūkininkai susitiko su ES atstovais. Metai buvo užbaigti galutinių aštuonių Priemonės sutarčių pasirašymo ceremonija, kurioje dalyvavo keli įgyvendinimo partneriai ir Turkijos viceprezidento tarnyba.[46] ES humanitarinės pagalbos partneriai visoje Europoje įgyvendino keletą ryšių palaikymo veiksmų, informuodami ES piliečius apie ES paramą pabėgėliams Turkijoje.

2020 m. kovo mėn. Pasaulio maisto programos atstovai Europos Parlamente surengė parodą „Colours of Hope.“ Dėl su COVID-19 susijusių priežasčių parodoje galėjo apsilankyti tik turintieji teisę patekti į Europos Parlamentą, tačiau meno kūriniai taip pat buvo populiarinami socialiniuose tinkluose. 2020 m. gruodžio mėn. Tarptautinė Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacija ir Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD surengė skaitmeninę ryšių palaikymo kampaniją Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistemos klausimais „Power To Be“[47]. Iki 2021 m. sausio mėn. kampanija pasiekė 16 mln. žmonių Austrijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje ir Turkijoje. 2021 m. pirmąjį ketvirtį kampanija turėtų būti vykdoma toliau. Per UNICEF vykdomą skaitmeninę kampaniją „I choose education“ Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programa buvo populiarinama šešiose ES šalyse, kampanija iš viso pasiekė daugiau kaip 24 mln. žmonių.

Žiniasklaidos dalyvavimas

Priemonės humanitarinės pagalbos programos 2020 m. buvo minimos daugiau kaip aštuoniasdešimtyje svarbių tarptautinių spausdintų ir audiovizualinių pranešimų. 2020 m. kovo mėn. už humanitarinę pagalbą ir krizių valdymą atsakingas Komisijos narys apsilankė Turkijoje kartu su Sąjungos vyriausiuoju įgaliotiniu užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoju Josepu Borelliu. Komisijos narys J. Lenarčičius apsilankė humanitarinės pagalbos projektų įgyvendinimo vietose Gaziantepe ir Kilise. Gaziantepe surengus trumpą spaudos konferenciją pasirodė pranešimai penkiuose nacionaliniuose dienraščiuose ir spaudos agentūrose, taip pat apie 80 skaitmeninių leidinių.

Audiovizualinės medžiagos naudojimas Priemonės veiklai pristatyti buvo svarbi bendros ryšių palaikymo strategijos dalis. Vis dėlto COVID-19 turėjo didelį poveikį Komisijos ir įgyvendinimo partnerių ryšių palaikymo planams, kuriuos teko pakoreguoti. Įgyvendinimo partneriai buvo raginami remiantis pasakojimais apie žmonių patirtį kurti vaizdo įrašus apie tai, kaip jie įgyvendino savo projektus. 2020 m. sausio mėn. – 2021 m. vasario mėn. apie

[46] https://www.avrupa.info.tr/en/pr/eu-completes-contracting-under-eur-6-billion-package-support-refugees-and-host-communities
[47] https://powertobe.ifrc.org/

Priemonės lėšomis įgyvendinamus veiksmus buvo parengta daugiau kaip 40 vaizdo pranešimų. Priemonės projektus nuolat propaguoja ES delegacijos ir Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD atstovų Turkijoje informacinės ir ryšių palaikymo grupės. Šiuos projektus plačiai nušvietė didieji tarptautiniai transliuotojai, tarp jų – *TRT World*, *Fox TV*, agentūra *Anadolu* ir kiti.

8. Išvados ir tolesni veiksmai

2020 m. buvo padaryta svarbi pažanga sutelkiant Priemonės lėšas. Buvo sudarytos sutartys dėl viso Priemonės veiklos paketo ir buvo išmokėta daugiau kaip 4 mlrd. EUR. Pagal Priemonę Turkijoje ir toliau buvo teikiama labai reikalinga pagalba pabėgėliams ir priimančiosioms bendruomenėms.

2020 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad ES yra pasirengusi toliau teikti finansinę paramą Sirijos pabėgėliams ir Turkijos priimančiosioms bendruomenėms, o Europos Vadovų Tarybos nariai savo 2021 m. kovo mėn. pareiškime paragino Komisiją pateikti pasiūlymą toliau teikti finansavimą Sirijos pabėgėliams Turkijoje, taip pat Jordanijoje, Libane ir kitose regiono teritorijose.

Tolesni veiksmai, be kita ko:

- *toliau veiksmingai įgyvendinti visus pabėgėliams ir priimančiosioms bendruomenėms skirtus projektus, laikantis patikimo finansų valdymo principų;*
- *užbaigti laikotarpio vidurio vertinimą ir įgyvendinti jame pateiktas rekomendacijas;*
- *toliau plėtoti su Priemone susijusią ryšių palaikymo veiklą;*
- *2021 m. pavasarį ir rudenį surengti Priemonės iniciatyvinio komiteto posėdžius;*
- *apsvarstyti galimybes toliau remti pabėgėlius ir priimančiąsias bendruomenes Turkijoje.*